

Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2009

Andrej Lukan, Tadeja Kolenc¹

V prispevku so prikazani podatki o kriminaliteti, ki jo je obravnavala slovenska policija. Policija je leta 2009 poslala državnemu tožilstvu kazenske ovadbe in poročila v dopolnitev kazenskih ovadb zaradi 87.465 kaznivih dejanj ali 6,8 odstotka več kot leta 2008, delež preiskanih kaznivih dejanj pa se je povečal s 45,1 na 48,3 odstotka. Na povečanje števila kaznivih dejanj in njihovo preiskanoost je najbolj vplival porast kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke. V okviru splošne kriminalitete se je nekoliko povečalo število kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, število kaznivih dejanj zoper življenje in telo ter zoper premoženje pa je ostalo na ravni prejšnjega leta. Enako velja tudi za mladoletniško kriminaliteto. Obseg gospodarske kriminalitete se je povečal, več je bilo tudi kaznivih dejanj s področja organizirane kriminalitete. Za leto 2009 je bil značilen visok porast korupcijskih kaznivih dejanj in kaznivih dejanj zlorabe prepovedanih drog, precej pa je upadlo število kaznivih dejanj s področja računalniške kriminalitete in kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države. Desetletna primerjava kaže naraščanje števila kaznivih dejanj do leta 2006, nato je to število začelo upadati, leta 2009 pa se je znova povečalo. Število kaznivih dejanj zoper življenje in telo se ni veliko spremenilo. Število težjih kaznivih dejanj, kot so umori, uboji, posebno hude in hude telesne poškodbe, je sicer rahlo upadalo, vendar ne kontinuirano, število kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost pa je nihalo. Kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke so začela naraščati že pred spremembo zakonodaje leta 2008. Med kaznivimi dejanji zoper premoženje, ki obsegajo približno dve tretjini kriminalitete, se je povečevalo zlasti število lažjih oblik tatvin in drugih lažjih premoženjskih deliktov, število težjih kaznivih dejanj zoper premoženje pa se ni bistveno spremenilo. Kaznivih dejanj mladoletnikov je bilo leta 2009 dvakrat manj kot pred desetimi leti. Število kaznivih dejanj s področja gospodarske in organizirane kriminalitete je v tem obdobju bolj ali manj nihalo.

Ključne besede: kriminaliteta, statistika kriminalitete, kazniva dejanja, osumljenci, policija, policijsko delo.

UDK: 343.3/7 (497.4) »2009«

Uvodna pojasnila

Statistični podatki o kriminaliteti prikazujejo kazniva dejanja, za katera je policija vložila kazenske ovadbe ali poročila v dopolnitev kazenskih ovadb po devetem odstavku 148. člena Zakona o kazenskem postopku, ne pa prijavljenih ali odkritih kaznivih dejanj, pri katerih ni bilo potrjenega suma storitve ali ni bilo podlage za kazenski pregon po desetem odstavku 148. člena Zakona o kazenskem postopku. Zato ne vključujejo kaznivih dejanj otrok, ker niso kazenskoopravno odgovorni. Ne zajemajo niti kaznivih dejanj v cestnem prometu, ker se prikazujejo posebej.

Podatki so iz baz centralnega računalnika policije, ki se vsako leto od sredine januarja več ne obnavljajo. Podatki za

obravnavano leto zato niso dokončni, ker se zaradi daljšega trajanja predkazenskih postopkov nato še dopolnjujejo, so pa primerljivi s podatki za prejšnja leta. Vsa kazniva dejanja so prikazana po členih Kazenskega zakonika, ki je začel veljati novembra 2008, zato se primerjalni podatki o nekaterih kaznivih dejanjih in vrstah kriminalitete nekoliko razlikujejo od podatkov, prikazanih v prejšnjih številkih te revije. Manjše razlike so tudi zaradi odprave napak v računalniškem informacijskem sistemu.

Kazniva dejanja so prikazana po času vložitve kazenskih ovadb ali poročil v njihovo dopolnitev, ne glede na to, kdaj so bila storjena, ker lahko od storitve posameznih kaznivih dejanj do dokončanja policijske preiskave mine precej časa. Statistični podatki obsegajo samo policiji znana (prijavljena in odkrita) kazniva dejanja. Prikazujejo torej delo policije v določenem obdobju, ne odražajo pa v celoti varnostnih razmer, ker obstaja tudi t. i. temno polje kriminalitete. Poleg kriminogenih dejavnikov na število kaznivih dejanj vplivajo učinkovitost policije in drugih organov pri odkrivanju kaznivih dejanj, prioritete pri njihovem delu, pripravljenost žrtev ali oškodovancev za prijavljanje kaznivih dejanj, kazenska materialna

¹ Andrej Lukan, magister socioloških znanosti, vodja sektorja za analitiko, Tadeja Kolenc, univerzitetna diplomirana sociologinja, višja policijska inšpektorica v sektorju za analitiko, Služba generalnega direktorja policije, Generalna policijska uprava, Policija, Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Štefanova ulica 2, 1000 Ljubljana.

in procesna zakonodaja ter način statističnega prikazovanja podatkov. Zaradi velikih razlik med državami v kazenski zakonodaji, pravilih statističnega prikazovanja podatkov in organiziranosti policij statistični podatki niso mednarodno primerljivi.

Splošne značilnosti dela policije na področju kriminalitete

Leta 2009 je policija poslala državnemu tožilstvu kazenske ovadbe in poročila v dopolnitev kazenskih ovadb po devetem odstavku 148. člena Zakona o kazenskem postopku zaradi 87.465 (81.917)² kaznivih dejanj, storjenih v tem in prejšnjih letih (v nadaljevanju: kazniva dejanja), kar je 6,8 odstotka več kot leta 2008.³ Na povečanje števila kaznivih dejanj je najbolj vplival porast kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke, in sicer s 2.379 na 6.509.

Po oceni policije so storilci povzročili za 278,0 (175,0) milijonov evrov škode ali 58,9 odstotka več kot s kaznivimi dejanji, obravnavanimi v prejšnjem letu (MNZ – Policija, 2010: 7–9).

Delež preiskanih kaznivih dejanj⁴ se je povečal s 45,1 na 48,3 odstotka ali za 3,2 odstotne točke, s čimer je policija dosegla najvišji delež preiskanih kaznivih dejanj v zadnjem desetletju. Na povečanje tega deleža je prav tako najbolj vplival porast kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke, ki so statistično preiskana, ker so osumljenci znani že ob njihovi prijavi. Zmanjšal pa se je delež kaznivih dejanj, ki jih je policija sama odkrila, in sicer z 11,3 na 10,8 odstotka ali za 0,5 odstotne točke.

Kazniva dejanja, preiskana kazniva dejanja in kazniva dejanja, ki jih je odkrila policija, v letih 2000–2009

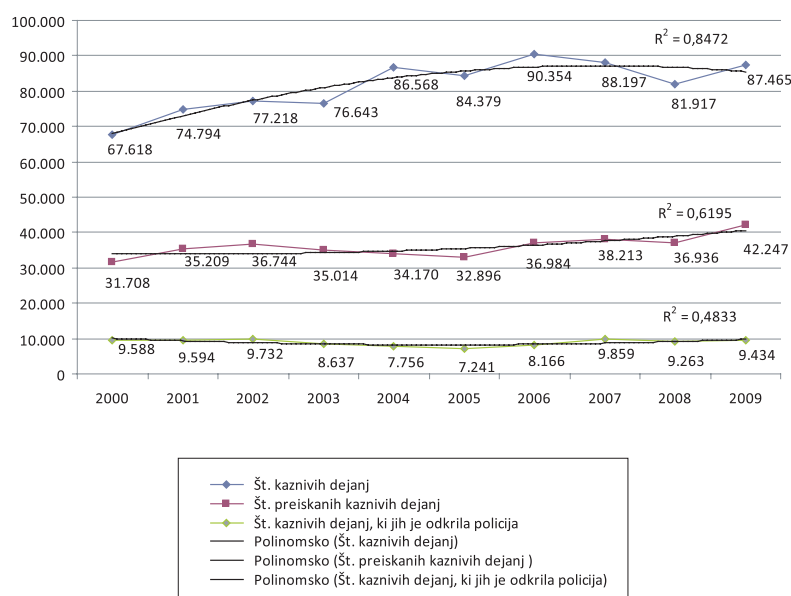
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Št. kaznivih dejanj	67.618	74.794	77.218	76.643	86.568	84.379	90.354	88.197	81.917	87.465
Št. preiskanih kaznivih dejanj	31.708	35.209	36.744	35.014	34.170	32.896	36.984	38.213	36.936	42.247
Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)	46,9	47,1	47,6	45,7	39,5	39,0	40,9	43,3	45,1	48,3
Št. kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija	9.588	9.594	9.732	8.637	7.756	7.241	8.166	9.859	9.263	9.434
Delež kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija (v %)	14,2	12,8	12,6	11,3	9,0	8,6	9,0	11,2	11,3	10,8

² V oklepaju so primerjalni podatki za leto 2008.

³ Policija je državnemu tožilstvu poslala tudi poročila v dopolnitev kazenskih ovadb za 6.468 (5.976) kaznivih dejanj, statistično prikazanih v prejšnjih letih, katerih preiskovanje se je nadaljevalo še leta 2009. Poslala je tudi poročila po desetem odstavku 148. člena Zakona o kazenskem postopku za 15.769 (15.218) ali 3,6 odstotka več dejanj, pri katerih po končani preiskavi ni bilo potrjenega suma storitve ali ni bilo podlage za kazensko ovadbo.

⁴ Preiskana so kazniva dejanja, pri katerih je bil osumljenec znan že ob prijavi ali odkritju kaznivega dejanja ali pa ga je policija pozneje odkrila.

Kazniva dejanja, preiskana kazniva dejanja in kazniva dejanja, ki jih je odkrila policija, v letih 2000–2009

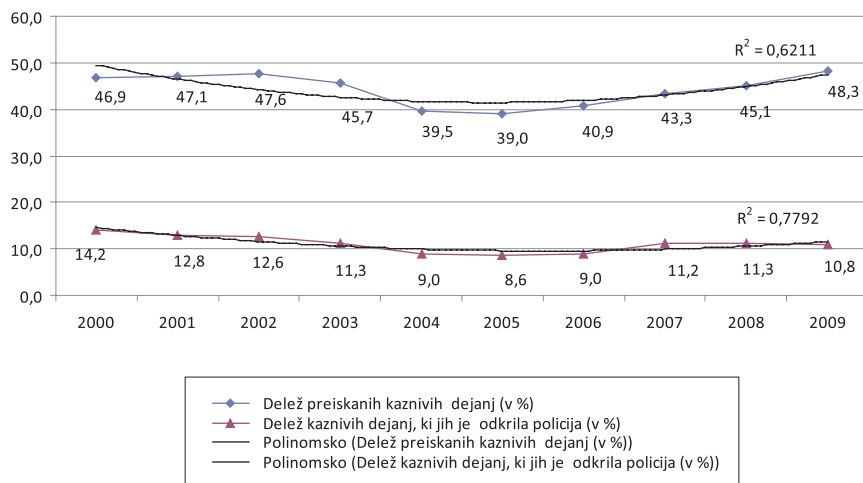

Desetletna primerjava kaže naraščanje števila kaznivih dejanj do leta 2006, na katero sta, poleg sprememb kazenske zakonodaje in evidentiranja kaznivih dejanj, po oceni policije vplivala porast t. i. sekundarne kriminalitete, zlasti premoženjskih kaznivih dejanj, s katerimi so odvisniki pridobili sredstva za nabavo prepovedanih drog, in pogostejše prijavljanje premoženjskih deliktov zaradi uveljavljanja odškodninskih zahtevkov pri zavarovalnicah (več o tem v Lukan, 2007: 122–123). Povečalo se je predvsem število lažjih kaznivih dejanj, stopnja porasta vseh kaznivih dejanj pa je bila od leta 1998 do leta 2007 med najvišjimi v primerjavi z drugimi državami Evropske unije (Tavares, Tomas, 2009: 1–2). V letih 2007 in 2008 je število kaznivih dejanj upadlo, leta 2009 pa se je iz omenjenih razlogov znova povečalo.

Deleža preiskanih kaznivih dejanj in kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija, sta do leta 2005 bolj ali manj upadala, leta 2006 pa sta se začela znova povečevati. Med številom vseh kaznivih dejanj in številom preiskanih kaznivih dejanj obstaja zmerna korelacija, vendar ni statistično značilna ($r = 0,565$, $p = 0,089$). Z naraščanjem števila kaznivih dejanj se je povečevalo tudi število preiskanih kaznivih dejanj, čeprav ne vselej sorazmerno. Zmerna korelacija, ki prav tako ni statistično

značilna, je tudi med številom vseh kaznivih dejanj in deležem preiskanih kaznivih dejanj, vendar je obratno sorazmerna ($r = -0,567$, $p = 0,087$). To pomeni, da je z naraščanjem števila kaznivih dejanj praviloma upadal delež preiskanih kaznivih dejanj. S povečevanjem števila kaznivih dejanj je upadal tudi delež kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija z lastno dejavnostjo, pri čemer obstaja visoka statistično značilna korelacija ($r = -0,834$, $p = 0,003$).

Delež preiskanih kaznivih dejanj in delež kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija v letih 2000–2010

Leta 2009 se je v primerjavi s prejšnjim letom povečalo število kaznivih dejanj v vseh policijskih upravah, razen v policijski upravi Krško, kjer se je zmanjšalo za 1,6 odstotka. Najbolj se je povečalo število kaznivih dejanj, ki sta jih obravnavali policijski upravi Kranj – za 34,8 odstotka, in Koper – za 27,9 odstotka.⁵ Delež preiskanih kaznivih dejanj se je povečal v vseh policijskih

upravah, najbolj v policijskih upravah Kranj – za 6,9 odstotne točke, in Slovenj Gradec – za 6,5 odstotne točke. Delež kaznivih dejanj, ki so jih odkrili policisti z lastno dejavnostjo, se je najbolj povečal v policijski upravi Kranj – za 4,4 odstotne točke, najbolj pa zmanjšal v policijski upravi Celje – za 3,7 odstotne točke.

Kazniva dejanja po enotah v letih 2008–2009

Enota	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Št. preiskanih kaznivih dejanj		Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)		Št. kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija		Delež kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija (v %)	
	2008	2009		2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
PU Celje	7.315	8.058	10,2	3.882	4.359	53,1	54,1	1.077	885	14,7	11,0
PU Koper	3.450	4.411	27,9	1.591	2.218	46,1	50,3	632	705	18,3	16,0
PU Kranj	4.191	5.650	34,8	2.040	3.142	48,7	55,6	620	1.086	14,8	19,2
PU Krško	2.061	2.028	–1,6	1.358	1.407	65,9	69,4	691	717	33,5	35,4
PU Ljubljana	40.963	42.250	3,1	15.611	17.169	38,1	40,6	2.360	2.088	5,8	4,9
PU Maribor	12.869	13.168	2,3	6.270	6.919	48,7	52,5	2.199	1.977	17,1	15,0
PU M. Sobota	2.562	2.769	8,1	1.736	1.928	67,8	69,6	520	643	20,3	23,2
PU N. Gorica	2.515	2.642	5,0	1.191	1.348	47,4	51,0	333	420	13,2	15,9
PU N. mesto	3.204	3.453	7,8	1.805	1.989	56,3	57,6	415	482	13,0	14,0
PU Postojna	1.506	1.508	0,1	596	661	39,6	43,8	232	198	15,4	13,1
PU Sl. Gradec	1.239	1.517	22,4	816	1.098	65,9	72,4	175	233	14,1	15,4
GPU	42	11	...	40	9	95,2	81,8	8	5	19,0	45,5
Skupaj	81.917	87.465	6,8	36.936	42.247	45,1	48,3	9.262	9.439	11,3	10,8

⁵ Policijska uprava Kranj je v primerjavi s prejšnjim letom obravnavala precej več kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke, kaznivih dejanj zlorabe prepovedanih drog in poslovnih golju-

fij, policijska uprava Koper pa več kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke, kaznivih dejanj s področja gospodarske in računalniške kriminalitete ter korupcijskih kaznivih dejanj.

V zadnjih desetih letih se je nekoliko povečal delež kaznivih dejanj, ki jih je obravnavala policijska uprava Maribor, v drugih policijskih upravah pa ni bilo večjih sprememb. Približno polovico vseh kaznivih dejanj je obravnavala policijska uprava Ljubljana, leta 2009 je bil ta delež najnižji v zadnjem desetletju.

Policija je vložila kazenske ovadbe in poročila v njihovo dopolnitev zoper 18.955 (17.171) ali 10,4 odstotka več oseb. V primerjavi z letom 2008 se je rahlo spremenila struktura osumljenцев glede na njihov spol, starost in državljanstvo. Nekoliko se je povečal delež osumljenk, starejših od trideset let, in državljanov drugih držav. Ovadenih je bilo tudi 388 (258) ali 50,4 odstotka več pravnih oseb.

Delež kaznivih dejanj po enotah v letih 2000–2009

Enota	Delež kaznivih dejanj (v %)									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
PU Celje	8,3	9,3	10,1	10,8	10,1	9,4	9,3	9,1	8,9	9,2
PU Koper	6,5	6,2	5,0	4,9	4,2	4,5	4,0	3,9	4,2	5,0
PU Kranj	4,4	4,7	5,1	4,7	5,1	4,8	5,2	5,2	5,1	6,5
PU Krško	3,0	3,1	2,8	3,0	2,8	2,6	2,5	2,2	2,5	2,3
PU Ljubljana	51,9	48,7	50,9	52,4	51,7	50,7	51,5	51,1	50,0	48,3
PU Maribor	10,5	12,1	9,7	9,7	12,3	13,7	14,2	16,1	15,7	15,1
PU Murska Sobota	4,1	4,3	4,0	3,5	3,4	3,4	3,1	2,8	3,1	3,2
PU Nova Gorica	4,0	4,0	4,3	3,5	3,0	3,4	2,7	2,9	3,1	3,0
PU Novo mesto	3,6	3,6	3,9	4,1	4,3	4,5	4,1	3,4	3,9	3,9
PU Postojna	1,6	1,8	2,1	1,7	1,6	1,5	1,9	1,8	1,8	1,7
PU Slovenj Gradec	2,0	2,1	2,1	1,8	1,5	1,4	1,5	1,5	1,5	1,7
GPU	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
Skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Struktura ovadenih oseb v letih 2008–2009

	2008		2009		Porast/upad (v %)
	Št. oseb	Delež (v %)	Št. oseb	Delež (v %)	
Spol	17.171	100,0	18.955	100,0	10,4
moški	14.479	84,3	15.855	83,6	9,5
ženski	2.692	15,7	3.100	16,4	15,2
Starost	17.171	100,0	18.955	100,0	10,4
od 14 do 17 let	1.439	8,4	1.525	8,0	6,0
od 18 do 20 let	1.644	9,6	1.473	7,8	–10,4
od 21 do 30 let	4.728	27,5	5.227	27,6	10,6
od 31 do 40 let	3.743	21,8	4.302	22,7	14,9
od 41 do 50 let	3.066	17,9	3.465	18,3	13,0
51 let in več	2.532	14,7	2.949	15,6	16,5
neznano	19	0,1	14	0,1	...
Državljanstvo	17.171	100,0	18.955	100,0	10,4
Bosna in Hercegovina	426	2,5	431	2,3	1,2
Hrvaška	347	2,0	239	1,3	–31,1
Romunija	212	1,2	256	1,4	20,8
Slovenija	14.807	86,2	16.488	87,0	11,4
Srbija	277	1,6	233	1,2	–15,9
druge države	1.102	6,4	1.308	6,9	18,7
Pravne osebe	258	100,0	388	100,0	50,4

Leta 2009 je policija izvedla več preiskovalnih dejanj in nekaterih drugih ukrepov pri preiskovanju kaznivih dejanj. Povečalo se je zlasti število hišnih in osebnih preiskav. Nekoliko več je bilo tudi prikritih preiskovalnih ukrepov, ki so bili odrejeni zoper manj oseb kot leta 2008.

Splošna kriminaliteta

Policija je obravnavala 78.206 (74.458) kaznivih dejanj s področja splošne kriminalitete ali 5,0 odstotka več kot v prejšnjem letu, preiskala pa jih je 43,0 (40,0) odstotka.

Preiskovalna dejanja in drugi ukrepi pri preiskovanju kaznivih dejanj v letih 2008–2009

	2008	2009	Porast/upad (v %)
Št. ogledov kraja kaznivega dejanja	22.404	22.744	1,5
Št. hišnih preiskav	1.622	2.190	35,0
Št. osebnih preiskav	165	235	42,4
Št. zasegov predmetov	12.221	13.268	8,6
Št. policijskih zaslišanj	457	544	19,0
Št. prikritih preiskovalnih ukrepov	2.097	2.141	2,1
Št. oseb, zoper katere so bili odrejeni prikriti preiskovalni ukrepi	1.735	1.479	-14,8

Delo na posameznih področjih kriminalitete

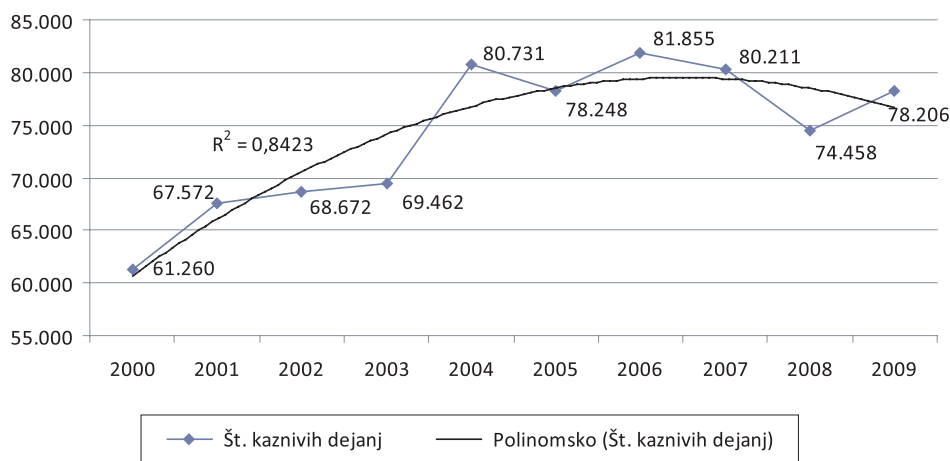
Policija deli kriminaliteto na splošno in gospodarsko. Organizirano kriminaliteto sestavljajo kazniva dejanja s področja splošne in gospodarske kriminalitete, ki so po oceni policistov posledica organiziranega kriminalnega delovanja. Mladoletniška kriminaliteta obsega predvsem kazniva dejanja s področja splošne kriminalitete, za katera so ovadene osebe, stare od 14 do 17 let. Posebej prikazuje tudi t. i. sodobne oblike kriminalitete, ki so, tako kot organizirane oblike kriminalitete, statistično zajete v okviru splošne ali gospodarske kriminalitete.

Gibanje splošne kriminalitete, ki obsega veliko večino celotne kriminalitete, je bilo v zadnjem letu podobno gibanju celotne kriminalitete.

Vrsta kriminalitete v letih 2000–2009

Kriminaliteta	Št. kaznivih dejanj									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Celotna	67.618	74.794	77.218	76.643	86.568	84.379	90.354	88.197	81.917	87.465
Splošna	61.260	67.572	68.672	69.462	80.731	78.248	81.855	80.211	74.458	78.206
Gospodarska	6.358	7.222	8.546	7.181	5.837	6.131	8.499	7.986	7.459	9.259
Organizirana	898	924	551	388	225	397	499	293	359	413
Mladoletniška	4.847	4.344	4.007	3.308	3.349	2.847	2.527	2.596	2.352	2.316

Splošna kriminaliteta v letih 2000–2009

Kaznivih dejanj zoper življenje in telo je bilo 2402 (2386) ali 0,7 odstotka več, preiskanih pa 89,9 (89,1) odstotka. Število dokončanih ubojev se je zmanjšalo s 6 na 4, število dokončanih umorov pa povečalo s 5 na 9. Povečalo se je tudi število kaznivih dejanj hude in lahke telesne poškodbe, zmanjšalo pa število kaznivih dejanj posebno hude telesne poškodbe in drugih kaznivih dejanj zoper življenje in telo.

Skupno število kaznivih dejanj zoper življenje in telo se v zadnjih desetih letih ni veliko spremenilo. Število težjih kaznivih dejanj, kot so umori, uboji, posebno hude in hude telesne poškodbe, je sicer rahlo upadalo, vendar ne kontinuirano. V primerjavi z zadnjimi petimi leti je leta 2009 izstopal porast umorov.

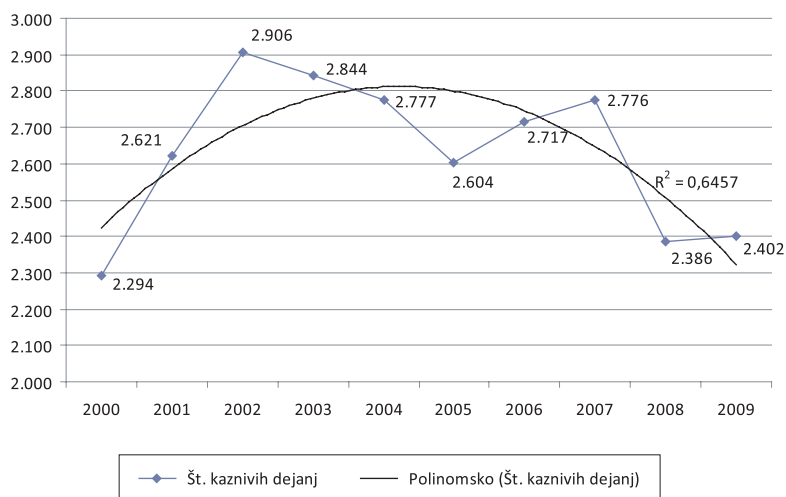
Kazniva dejanja zoper življenje in telo v letih 2008–2009

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Št. preiskanih kaznivih dejanj		Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)	
	2008	2009		2008	2009	2008	2009
Uboj – skupaj	25	35	...	24	33	96,0	94,3
dokončan	6	4	...	5	4	83,3	100,0
poskus	19	31	...	19	29	100,0	93,5
Umor – skupaj	5	16	...	5	16	100,0	100,0
dokončan	5	9	...	5	9	100,0	100,0
poskus	–	7	...	–	7	...	100,0
Posebno huda telesna poškodba	21	8	...	20	7	95,2	87,5
Huda telesna poškodba	187	204	9,1	157	182	84,0	89,2
Lahka telesna poškodba	1.927	1.965	2,0	1.702	1.749	88,3	89,0
Druška kazniva dejanja	221	174	–21,3	218	173	98,6	99,4
Skupaj	2.386	2.402	0,7	2.126	2.160	89,1	89,9

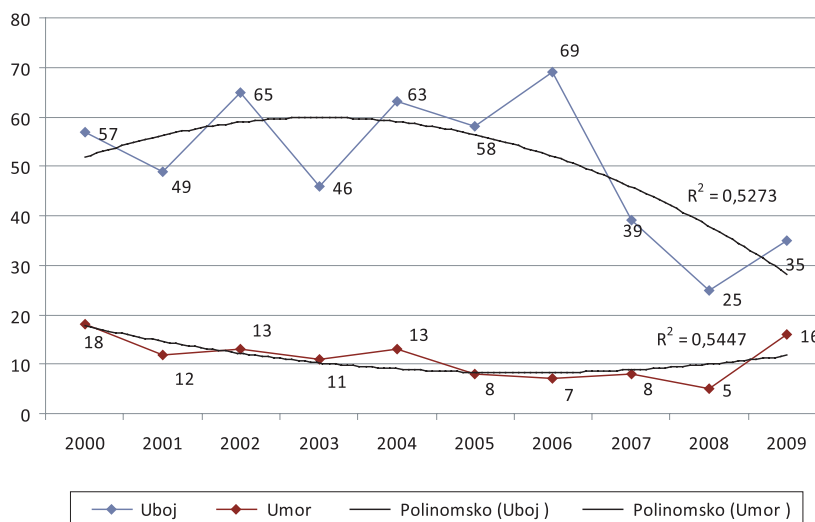
Kazniva dejanja zoper življenje in telo v letih 2000–2009

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Uboj	57	49	65	46	63	58	69	39	25	35
dokončan	24	10	20	14	19	18	10	21	6	4
poskus	33	39	45	32	44	40	59	18	19	31
Umor	18	12	13	11	13	8	7	8	5	16
dokončan	7	3	10	6	8	2	2	3	5	9
poskus	11	9	3	5	5	6	5	5	–	7
Posebno huda telesna poškodba	21	18	21	18	8	14	21	19	21	8
Huda telesna poškodba	410	398	389	295	322	304	245	260	187	204
Lahka telesna poškodba	1.445	1.734	2.049	2.087	2.049	1.986	2.165	2.203	1.927	1.965
Druge kaznive dejanja	343	410	369	387	322	234	210	247	221	174
Skupaj	2.294	2.621	2.906	2.844	2.777	2.604	2.717	2.776	2.386	2.402

Kazniva dejanja zoper življenje in telo v letih 2000–2009

Kazniva dejanja uboja in umora v letih 2000–2009

Leta 2009 je policija obravnavala 456 (383) kaznivih dejanj zoper *spolno nedotakljivost* ali 19,1 odstotka več, preiskala pa 94,7 (91,6) odstotka. Najbolj se je povečalo število kaznivih dejanj posilstva, spolnega napada na osebo, mlajšo od petnajst let, in zlorabe prostitucije. Zmanjšalo se je število kaznivih dejanj spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja ter prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja pornografskega gradiva.

Desetletna primerjava kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost kaže nihanja med posameznimi leti. Na to je najbolj vplivalo gibanje kaznivih dejanj spolnega napada na osebo, mlajšo od petnajst let, ki so najštevilnejša.

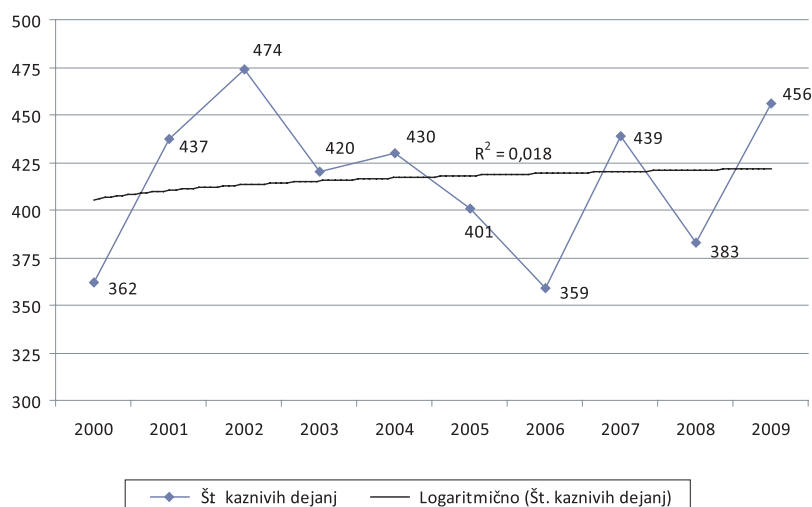
Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost v letih 2008–2009

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Št. preiskanih kaznivih dejanj		Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)	
	2008	2009		2008	2009	2008	2009
Posilstvo – skupaj	57	79	38,6	51	78	89,5	98,7
dokončano	46	66	43,5	43	65	93,5	98,5
poskus	11	13	...	8	13	72,7	100,0
Spolno nasilje	60	67	11,7	49	56	81,7	83,6
Kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja	27	16	...	27	16	100,0	100,0
Spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let	159	199	25,2	148	188	93,1	94,5
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	56	48	-14,3	55	47	98,2	97,9
Druge kazniva dejanja	24	47	...	21	47	87,5	100,0
Skupaj	383	456	19,1	351	432	91,6	94,7

Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost v letih 2000–2009

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Posilstvo	86	82	86	70	87	58	55	97	57	79
dokončano	75	65	65	57	73	47	48	85	46	66
poskus	11	17	21	13	14	11	7	12	11	13
Spolno nasilje	73	73	76	75	64	65	58	63	60	67
Kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja	24	15	28	27	26	32	18	25	27	16
Spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let	147	221	239	196	218	188	173	203	159	199
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	12	13	7	14	14	36	21	32	56	48
Druge kazniva dejanja	20	33	38	38	21	22	34	19	24	47
Skupaj	362	437	474	420	430	401	359	439	383	456

Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost v letih 2000–2009

Policija je obravnavala 6509 (2.379) ali 173,6 odstotka več kaznivih dejanj zoper *zakonsko zvezo, družino in otroke*. Nasilje v družini, ki ga je policija obravnavala kot prekršek po Zakonu o varstvu javnega reda in miru, je novi Kazenski zakonik, ki je začel veljati novembra 2008, opredelil tudi kot kaznivo dejanje. Zato se je leta 2009 najbolj povečalo število kaznivih dejanj nasilja v družini. Poleg sprememb zakonodaje je na tolikšen porast teh kaznivih dejanj vplivalo tudi njihovo pogostejše prijavljanje, ki je bilo po oceni policije posledica večjega zaupanja žrtev v delo odgovornih ustanov.⁶ Povečalo se je tudi število kaznivih

dejanj zanemarjanja otrok in surovega ravnanja ter drugih kaznivih dejanj zoper *zakonsko zvezo, družino in otroke*, med katerimi so prevladovala kazniva dejanja neplačevanja preživnine, ki so porasla s 1.658 na 3.014.

nasilja v družini pa je bilo 2358 več, kar kaže na pogostejše prijavljanje teh kaznivih ravnanj. To je po ocenah policistov in predstavnikov drugih ustanov, ki se ukvarjajo z nasiljem v družini, rezultat njihovega večletnega uspešnega dela in sodelovanja, ki je povečalo zaupanje žrtev, da bodo s prijavljanjem tovrstnih nasilnih ravnanj zaščitene pred njimi. Za preprečitev nasilja v družini so policisti izrekli 1120 (553) ali 102,5 odstotka več ukrepov prepovedi približevanja določenemu kraju ali osebi (MNZ – Policija, 2010: 10).

⁶ Število prekrškov nasilja v družini po Zakonu o varstvu javnega reda in miru se je zmanjšalo s 5064 na 4000, torej za 1064, kaznivih dejanj

Kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke v letih 2008–2009

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)
	2008	2009	
Odvzem mladoletne osebe	264	293	11,0
Nasilje v družini	120	2.478	...
Zanemarjanje otroka in surovo ravnanje	336	720	114,3
Druga kazniva dejanja	1.659	3.018	81,9
Skupaj	2.379	6.509	1.73,6

Ne glede na spremembo zakonodaje leta 2008 so kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke stalno na-

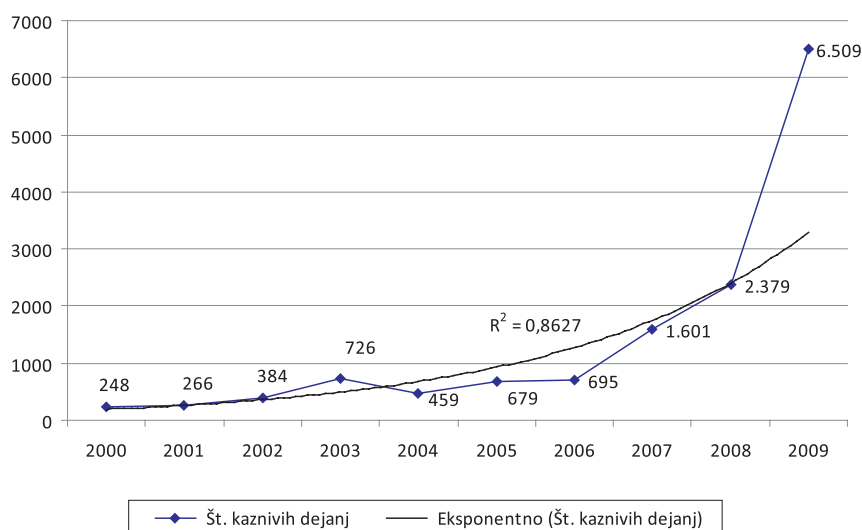
raščala, kar bolj kot na poslabšanje razmer na tem področju kaže na boljše delo ustanov, ki se ukvarjajo z družinsko problematiko, in posledično na večjo pripravljenost žrtev kaznivih dejanj za prijavljanje kaznivih dejanj. Nasilje v družini in druge oblike kaznivih ravnanj, povezanih z družino, so začeli postajati vse bolj nesprejemljivi, kar je ta ravnanja vse bolj potiskalo iz t. i. temnega polja kriminalitete.

Kaznivih dejanj zoper *premoženje* je bilo 55.860 (55.919) ali 0,1 odstotka manj, delež preiskanih pa je ostal enak kot v prejšnjem letu (25,4 odstotka). Manj je bilo kaznivih dejanj poškodovanja tuje stvari in tatvin, več pa požigov in ropov. Na povečanje števila ropov je po oceni policije vplival porast ulične in t. i. sekundarne kriminalitete, saj so bili prijeti storilci večinoma odvisniki od prepovedanih drog, ki so z ropi pridobili sredstva za nabavo drog.

Kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke v letih 2000–2009

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Odvzem mladoletne osebe	24	36	50	74	33	90	115	411	264	293
Nasilje v družini	–	–	–	–	–	–	–	–	120	2.478
Zanemarjanje otroka in surovo ravnanje	146	167	220	241	210	242	276	257	336	720
Druga kazniva dejanja	78	63	114	411	216	347	304	933	1.659	3.018
Skupaj	248	266	384	726	459	679	695	1.601	2.379	6.509

Kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke v letih 2000–2009

Kazniva dejanja zoper premoženje v letih 2008–2009

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj ⁷		Porast/ upad (v %)	Št. preiskanih kaznivih dejanj		Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)	
	2008	2009		2008	2009	2008	2009
Poškodovanje tuje stvari	5.694	5.306	–6,8	1.116	1.131	19,6	21,3
Tatvina – skupaj ⁸	43.754	43.483	–0,6	8.000	7.427	18,3	17,1
vlom	14.909	15.099	1,3	3.035	2.257	20,4	14,9
drzna tatvina	611	628	2,8	239	175	39,1	27,9
tatvina motornega vozila	582	584	0,3	100	62	17,2	10,6
druge tatvine	27.652	27.172	–1,7	4.626	4.933	16,7	18,2
Rop	383	479	25,1	161	187	42,0	39,0
Roparska tatvina	106	106	0,0	68	60	64,2	56,6
Zatajitev	1.472	1.479	0,5	795	844	54,0	57,1
Klasična goljufija	2.982	3.323	11,4	2.801	3.114	93,9	93,7
Požig	59	76	28,8	17	29	28,8	38,2
Druge kazniva dejanja	1.469	1.608	9,5	1.252	1.424	85,2	88,6
Skupaj	55.919	55.860	–0,1	14.210	14.216	25,4	25,4

Na gibanje celotne kriminalitete so do leta 2008 vplivala predvsem kazniva dejanja zoper premoženje, ki obsegajo približno dve tretjini kriminalitete. Do leta 2006 je naraščalo predvsem število lažjih oblik tatvin in drugih lažjih premoženjskih deliktov, katerih število je najbolj odvisno od načina

njihovega evidentiranja in pripravljenosti oškodovancev za prijavljanje. Število težjih kaznivih dejanj zoper premoženje, kot so ropi, je nihalo, roparske tatvine pa so porasle. V zadnjih dveh letih se je skoraj za tretjino zmanjšalo število tatvin motornih vozil v primerjavi s predhodnimi tremi leti.

Kazniva dejanja zoper premoženje v letih 2000–2009

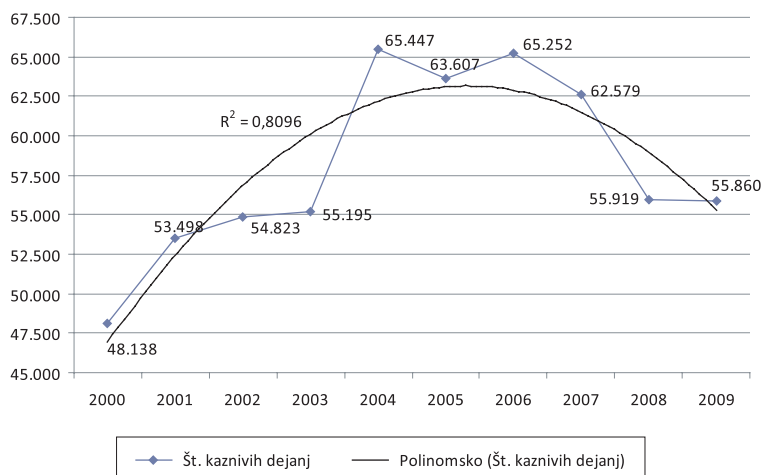
Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Poškodovanje tuje stvari	5.015	5.986	6.356	5.758	6.963	6.385	6.844	6.906	5.694	5.306
Tatvina – skupaj	37.061	40.924	41.863	43.041	51.753	50.278	51.300	48.392	43.754	43.483
vlom	15.961	15.617	16.431	16.947	22.460	20.252	18.107	17.891	14.909	15.099
drzna tatvina	811	810	816	837	788	822	702	657	611	628
tatvina motornega vozila ⁹	...	691	813	682	704	873	852	839	582	584
druge tatvine	20.289	23.806	23.803	24.575	27.801	28.331	31.639	29.005	27.652	27.172
Rop	474	502	441	348	396	426	521	445	383	479
Roparska tatvina	58	76	78	82	83	91	107	87	106	106
Zatajitev	580	859	1.170	1.588	1.840	1.583	1.631	1.615	1.472	1.479
Klasična goljufija	2.990	2.816	2.273	2.167	2.769	3.136	3.081	3.541	2.982	3.323
Požig	78	67	69	101	65	85	76	88	59	76
Druge kazniva dejanja	1.882	2.268	2.573	2.110	1.578	1.623	1.692	1.505	1.469	1.608
Skupaj	48.138	53.498	54.823	55.195	65.447	63.607	65.252	62.579	55.919	55.860

⁷ Kazniva dejanja zoper premoženje, brez istovrstnih kaznivih dejanj s področja gospodarske kriminalitete.

⁸ Kazniva dejanja tatvine in velike tatvine.

⁹ Za leto 2000 ni primerljivih podatkov o tatvinah motornih vozil, zato so vključene med druge tatvine.

Kazniva dejanja zoper premoženje v letih 2000 - 2009

Mladoletniška kriminaliteta

Obseg mladoletniške kriminalitete se je nekoliko zmanjšal. Mladoletniki so bili osumljeni 2316 (2352) ali 1,5 odstotka manj kaznivih dejanj. Policija je obravnavala 3 (3) uboje in 6 (6) posilstev. Več je bilo kaznivih dejanj spolnega nasilja, spo-

lnega napada na osebo, mlajšo od petnajst let, prikazovanja in izdelave pornografskega gradiva, neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, omogočanja uživanja prepovedanih drog ter goljufije, manj pa kaznivih dejanj hude in lahke telesne poškodbe ter izsiljevanja.

Mladoletniška kriminaliteta v letih 2008–2009

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj	
	2008	2009
Uboj	3	3
Umor	–	1
Lahka telesna poškodba	154	141
Huda telesna poškodba	15	11
Posilstvo	6	6
Spolno nasilje	2	12
Spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let	21	38
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	10	17
Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog	61	74
Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu	23	30
Tatvina	635	684
Velika tatvina	314	339
Rop	53	64
Goljufija	46	60
Izsiljevanje	52	40
Druga kazniva dejanja	957	796
Skupaj	2.352	2.316

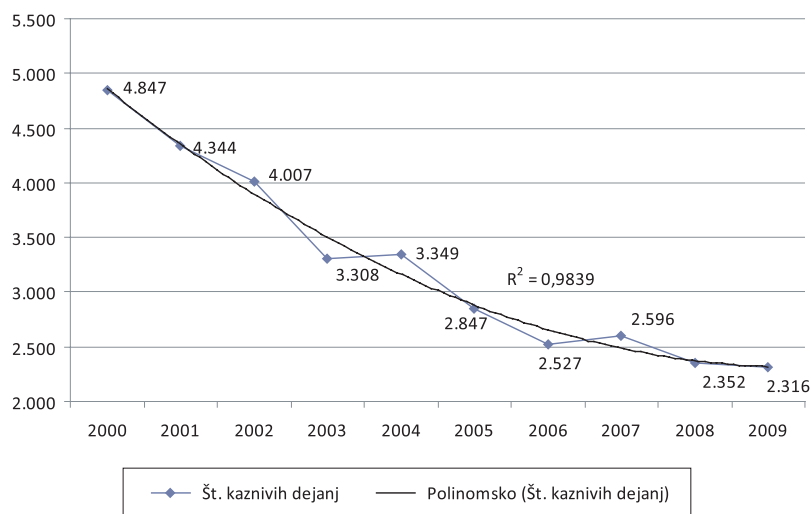
Med vsemi osumljenci je bilo 8,0 odstotka (8,4 odstotka) mladoletnih. Med žrtvami oziroma oškodovanci kaznivih dejanj je bilo 2.952 (2.453) ali 20,3 odstotka več otrok in mladoletnikov.

Pri mladoletniški kriminaliteti so statistično prikazana samo kazniva dejanja, pri katerih je storilec znan. Čeprav pri mladoletniški kriminaliteti še bolj kot pri celotni kriminaliteti prevladujejo lažji premoženjski in drugi delikti, ki so v za-

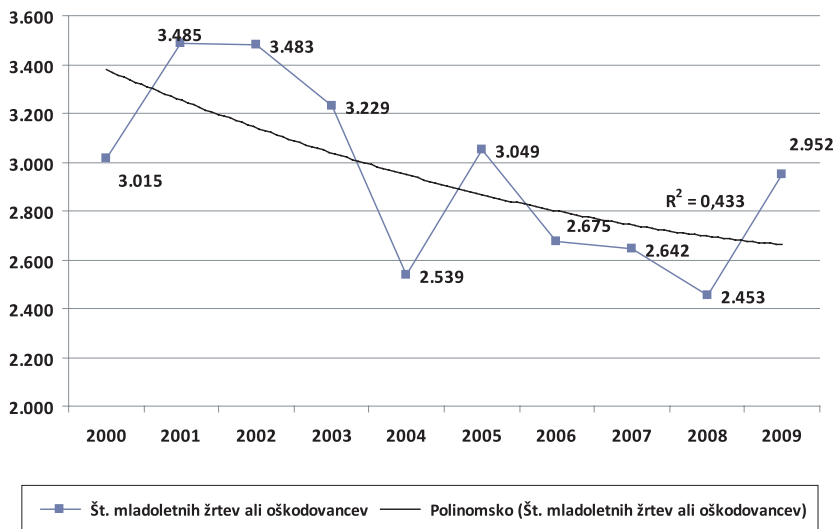
dnjih desetih letih najbolj naraščali, je število kaznivih dejanj mladoletnikov upadalo. Delež mladoletniške kriminalitete se je v okviru celotne kriminalitete, kjer gre za znane osumljence, zmanjšal s 15,3 leta 2000 na 5,5 odstotka leta 2009.

Število otrok in mladoletnikov, ki so bili žrtve oziroma oškodovanci kaznivih dejanj, je v zadnjih desetih nihalo, leta 2009 je bilo na ravni izpred desetih let.

Mladoletniška kriminaliteta v letih 2000–2009

Mladoletne žrtve ali oškodovanci kaznivih dejanj v letih 2000–2009

Gospodarska kriminaliteta

Obseg gospodarske kriminalitete¹⁰ se je povečal. Policija je obravnavala 9.259 (7.459) ali 24,1 odstotka več kaznivih dejanj, delež gospodarske kriminalitete v strukturi celotne kriminalitete pa se je povečal z 9,2 na 10,6 odstotka. Porast gospodarskih kaznivih dejanj je bil po oceni policije odraz splošnih gospodarskih razmer, večje dejavnosti policije pri odkrivanju in preiskovanju gospodarske kriminalitete ter boljšega sodelovanja z državnimi ustanovami, ki sodelujejo pri njenem odkrivanju. Najbolj se je povečalo število kaznivih dejanj poneverbe in neupravičene uporabe tujega premoženja, poslovne goljufije, uporabe ponarejene bančne, kreditne ali druge kartice, zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti in pranja denarja, upadlo pa je število kaznivih dejanj izdaje nekritega čeka in zlorabe bančne ali kreditne kartice ter ponareditve ali uničenja poslovnih listin.

Policija je na podlagi Zakona o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja obravnavala 1.085 (741) ali 46,4 odstotka več kaznivih dejanj, za katera so bile odgovorne tudi pravne osebe. Škoda, ki so jo povzročila obravnavana gospodarska kazniva dejanja, je bila ocenjena na 193,3 (112,5) milijona evrov ali 71,8 odstotka več kot v prejšnjem letu.

Leta 2009 je policija obravnavala največ kaznivih dejanj s področja gospodarske kriminalitete v zadnjih desetih letih. Ker je za gospodarsko kriminaliteto značilno precejšnje temno polje, saj posledice tovrstnih kaznivih dejanj največkrat niso neposredno vidne, je bilo nihanje kaznivih dejanj v tem obdobju delno posledica sprememb pri evidentiranju gospodarskih kaznivih dejanj, delno pa razkritja primerov gospodarske kriminalitete, pri katerih je policija vložila kazenske ovadbe za večje število kaznivih dejanj.

Gospodarska kriminaliteta v letih 2008–2009¹¹

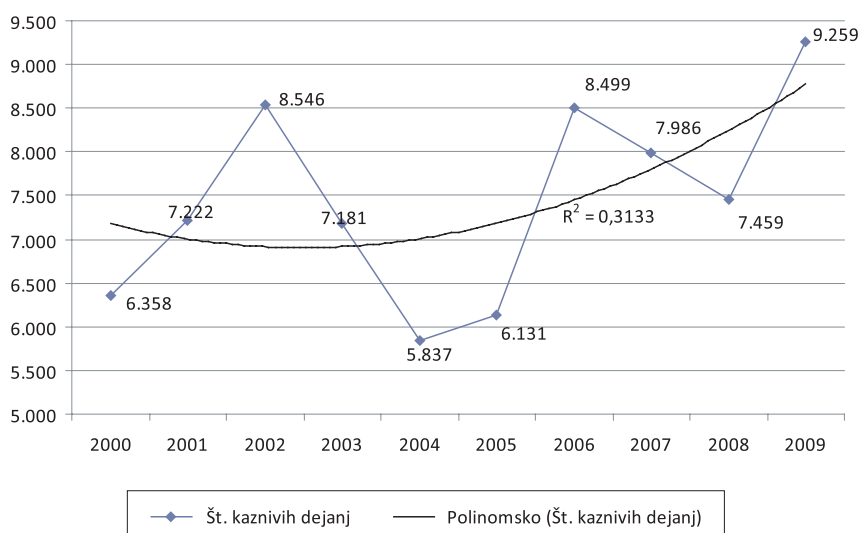
Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)	Škoda (v 1.000 EUR)		Porast/ upad (v %)
	2008	2009		2008	2009	
Goljufija	666	668	0,3	8.657,7	5.029,6	-41,9
Oderuštvo	71	14	...	61,4	71,4	16,3
Lažni stečaj	5	2	...	1.646,1	189,8	-88,5
Uporaba ponarejene bančne, kreditne ali druge kartice	3	424	...	2,1	190,8	...
Poslovna goljufija	1.595	1.940	21,6	8.966,9	23.763,8	165,0
Ponareditev ali uničenje poslovnih listin	816	558	-31,6	28,8	2.069,4	...
Zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti	169	351	107,7	54.719,4	58.012,2	6,0
Poneverba in neupravičena uporaba tujega premoženja	1.027	2.214	115,6	2.971,1	3.217,6	8,3
Pranje denarja	16	39	...	1.519,9	3.403,6	123,9
Izdaja nekritega čeka in zloraba bančne ali kreditne kartice	1.496	774	-48,3	183,1	64,4	-64,8
Davčna zatajitev	375	344	-8,3	26.452,4	88.918,5	236,1
Druga kazniva dejanja	1.220	1.931	58,3	7.322,5	8.350,2	14,0
Skupaj	7.459	9.259	24,1	112.531,3	193.281,1	71,8

¹⁰ Gospodarsko kriminaliteto sestavljajo kazniva dejanja po naslednjih členih Kazenskega zakonika: 143, 144, 147–157, 196, 198, 199, 200, 202, 203, 209, 212, 214, 221, 225–242, 244–247, 249, 255–264, 288–290, 303 in 304. Na podlagi kriterijev, ali gre za gospodarsko ali splošno kriminaliteto, spadajo med gospodarsko kriminaliteto tudi kazniva dejanja po členih 197, 204, 205, 208, 211, 215, 216, 248, 250–254, 286, 294, 295, 306, 332, 334, 335 in 344. V skladu s

377. členom so vključena še kazniva dejanja po 130. in 132. členu Kazenskega zakonika Republike Slovenije iz leta 1977.

¹¹ Pri gospodarski in organizirani kriminaliteti in nekaterih sodobnih oblikah kriminalitete (korupcijska kazniva dejanja, kazniva dejanja zlorabe prepovedanih drog) niso prikazani podatki o številu in deležu preiskanih kaznivih dejanj, ker so statistično praviloma vsa preiskana (ni kazenskih ovadb zoper neznane storilce).

Gospodarska kriminaliteta v letih 2000–2009

Organizirana kriminaliteta

Na področju organizirane kriminalitete¹² je policija obravnavala 413 (359) ali 22,5 odstotka več kaznivih dejanj, pri katerih je bilo med preiskovanjem ugotovljeno, da so bila posledica organizirane kriminalne dejavnosti. Razlog za povečanje števila kaznivih dejanj je predvsem v proaktivnem delu policije. Policija je v več mednarodnih operacijah zaključila preiskave zoper kriminalne združbe, ki so se ukvarjale s preprodajo in tihotapstvom prepovedanih drog, orožja in ponarejenega denarja. Najbolj se je povečalo število organiziranih oblik kaznivih dejanj neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksplozivov in zlorabe prostitucije, upadlo pa je predvsem število organiziranih oblik kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države, ponarejanja denarja in velike tatvine.

¹² Za opredelitev organizirane kriminalne dejavnosti morajo biti izpolnjeni štirje obvezni in najmanj dva od sedmih variabilnih (izbirnih) kriterijev. Obvezni kriteriji so obstoj skupine vsaj treh ljudi, delovanje v daljšem časovnem obdobju, pridobivanje premoženjske koristi in/ali družbene moči ter izvrševanje uradno pregonljivih kaznivih dejanj. Variabilni kriteriji so uporaba nasilja in/ali korupcije, delovanje na mednarodni ravni, sodelovanje pri pranju denarja, notranja pravila ravnanja ter delitev vlog in nalog med člani skupine, podjetniški način delovanja ter vplivanje na medije, gospodarstvo, državno upravo in/ali politiko.

Organizirana kriminaliteta v letih 2008–2009

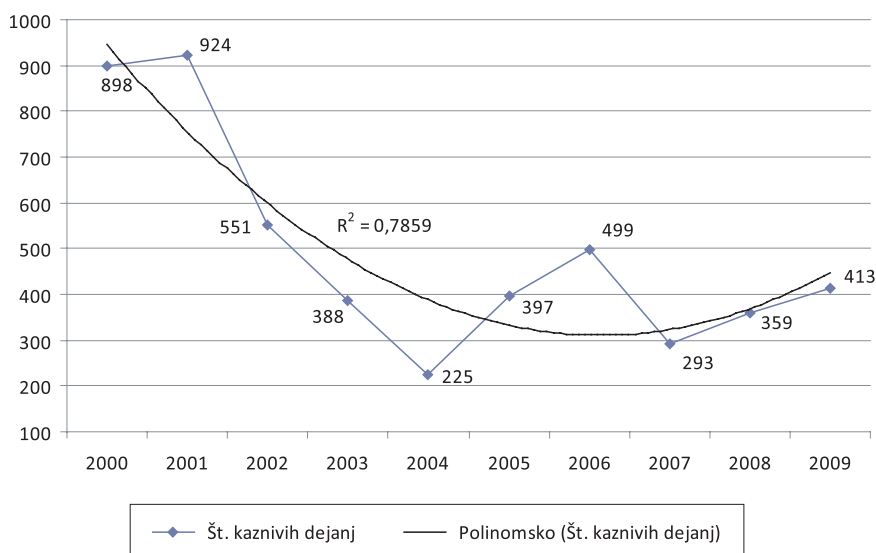
Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj	
	2008	2009
Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države	112	55
Ponarejanje denarja	16	4
Nedovoljena proizvodnja in promet orožja ali eksplozivov	8	15
Zloraba prostitucije	1	8
Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog	52	271
Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu	–	2
Tatvina	2	4
Velika tatvina	68	27
Rop	3	1
Goljufija	–	1
Izsiljevanje	11	–
Druge kazniva dejanja	86	25
Skupaj	359	413

Podatki o organizirani kriminaliteti za desetletno obdobje kažejo, da je njihovo število do leta 2004 statistično upadalo, kar je predvsem posledica opustitve ohlapne definicije organi-

zirane kriminalitete in upoštevanja bolj restriktivnih kriterijev pri njenem evidentiranju. Poznejši porast je policija pripisala intenzivnejšemu odkrivanju organiziranih oblik kriminalitete.

Število kaznivih dejanj s področja računalniške kriminalitete je bilo odvisno predvsem od prijavljanja teh dejanj. Njihovo število se do leta 2006 ni bistveno spreminjalo, v na-

Organizirana kriminaliteta v letih 2000–2009

Sodobne oblike kriminalitete

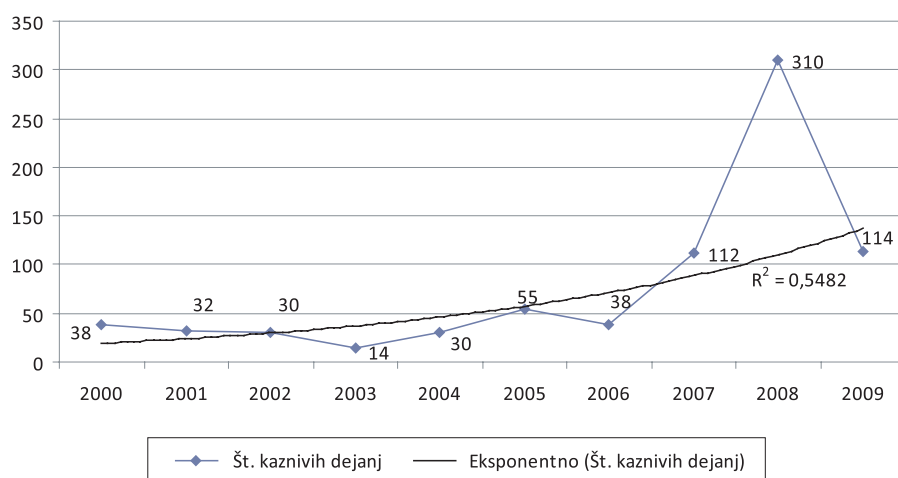
Leta 2009 so kazniva dejanja s področja računalniške kriminalitete upadla s 310 na 114 ali za 63,2 odstotka, predvsem zaradi zmanjšanja števila kaznivih dejanj napada na informacijski sistem. V prejšnjem letu je namreč policija med preiskovanjem drugih kaznivih dejanj, predvsem goljufij in velikih tatvin pri zlorabah elektronskega bančništva, odkrila tudi kazniva dejanja napada na informacijski sistem.

slednjih dveh letih pa je začelo strmo naraščati število kaznivih dejanj napada na informacijski sistem. Porast računalniške kriminalitete je bil po oceni policije posledica razraščanja kriminalitete v kibernetnem prostoru, večje pripravljenosti ljudi za prijavljanje kaznivih dejanj in večje dejavnosti policije, kot je bilo veliko število kaznivih dejanj napada na informacijski sistem policije, odkritih pri preiskovanju drugih kaznivih dejanj leta 2008.

Računalniška kriminaliteta v letih 2008–2009

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj	
	2008	2009
Vdor v poslovni informacijski računalniški sistem	7	11
Kršitev materialnih avtorskih pravic na internetu	10	5
Napad na informacijski sistem	283	98
Izdelovanje in pridobivanje orožja ali pripomočkov za vdor ali napad na informacijski sistem	10	–
Skupaj	310	114

Računalniška kriminaliteta v letih 2000–2009

Število kaznivih dejanj *zlorabe prepovedanih drog* se je povečalo s 1681 na 2330 ali za 38,6 odstotka. Zaradi domnevne zastrupitve s prepovedanimi drogami je umrlo 24 (24) ljudi.

Zloraba prepovedanih drog v letih 2008–2009

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/upad (v %)
	2008	2009	
Nepravilna proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog	1.434	2.095	46,1
Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu	247	235	–4,9
Skupaj	1.681	2.330	38,6

Tolikšen porast kaznivih dejanj je posledica večjega števila izvedenih ukrepov s t. i. klasičnimi policijskimi metodami in uspešno opravljenih preiskav zoper kriminalne združbe, ne pa naraščanja zlorabe prepovedanih drog, saj se število mrtvih zaradi njihovega uživanja v primerjavi s prejšnjim letom ni spremenilo, pa tudi količina zaseženih drog ne kaže na večjo ponudbo na črnem trgu. V primerjavi s prejšnjim letom je bilo več prepovedanih drog zaseženih v notranjosti države.

Zasežene prepovedane droge v letih 2008–2009

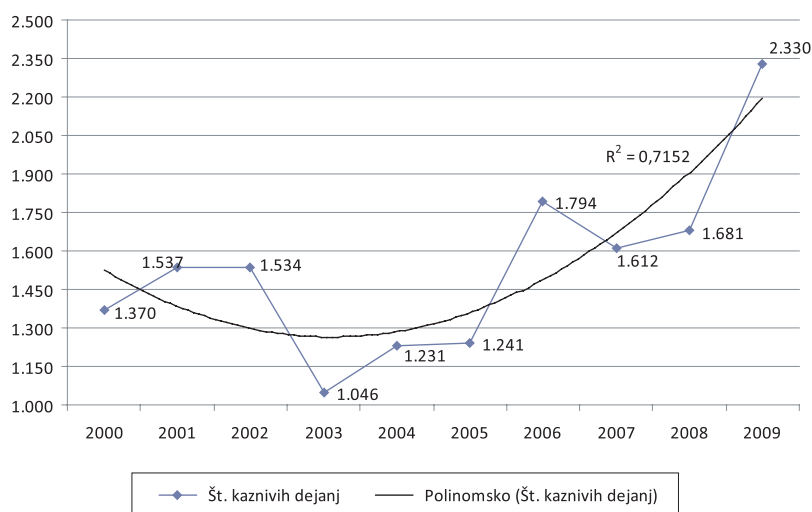
Vrsta zasežene prepovedane droge	Merska enota	2008	2009
Amfetamin	g	2.525,2	3.161,0
	ml	–	60,0
	tbl	46,2	738,0
Benzodiazepini	g	11,0	50,8
	ml	6,2	0,3
	tbl	2.515,0	5.036,5
Ekstazi	g	45,7	3,6
	tbl	490,0	16.872,0
Heroin	g	137.430,0	41.596,4
	ml	225,5	19,6
Kokain	g	18.658,0	2.239,8
	ml	1,1	2,4
Konoplja – rastlina	g	–	1,4
	kos	6.856,8	8.933,2
Konoplja – rastlina (marihuana)	g	319.678,5	240.598,5
Konoplja – smola (hašiš)	g	410,6	689,6
	g	20,1	59,1
Metadon	ml	2.914,8	5.111,4
	tbl	1.149,0	136,0
Metamfetamin	g	31,9	2,6
	tbl	74,5	–

Leta 2009 je policija obravnavala največje število kaznivih dejanj zlorabe prepovedanih drog v zadnjem desetletju. Njihovo število se je v tem obdobju povečevalo, vendar ne linearno. Ni bilo odvisno le od ponudbe prepovedanih drog

na ilegalnem trgu, temveč tudi od usmerjenosti policije v odkrivanje številnejših lažjih kaznivih dejanj preprodaje in omogočanja uživanja prepovedanih drog ali bolj v odkrivanje organiziranih kriminalnih združb in mednarodnih poti tiho-tapljenja prepovedanih drog.

policisti, k čemur je pripomoglo njihovo proaktivno delo na mejnih prehodih in v notranjosti države ter sistematično usposabljanje za delo na tem področju.

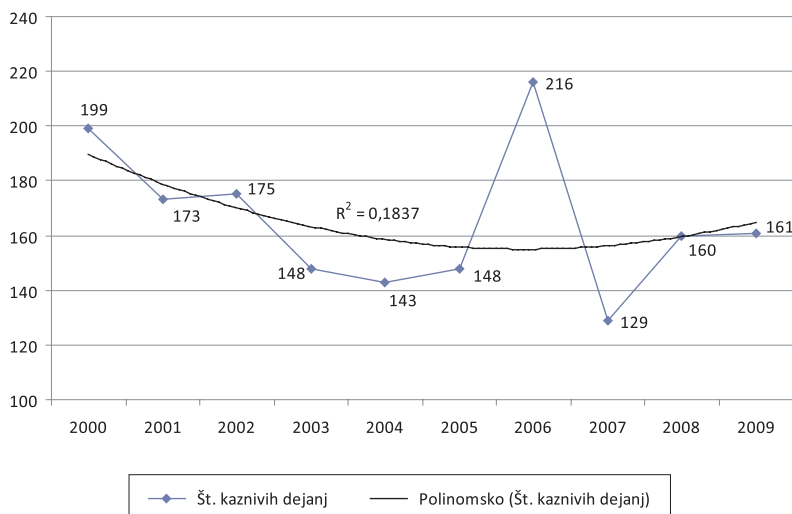
Zloraba prepovedanih drog v letih 2000–2009

Policija je obravnavala 161 (160) ali 0,6 odstotka več kaznivih dejanj *nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksplozivnih snovi*. Večino kaznivih dejanj so odkrili sami

Število kaznivih dejanj nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksplozivov je v zadnjih desetih let nihalo, odvisno pa je bilo predvsem od dejavnosti organov odkrivanja.

Nedovoljena proizvodnja in promet orožja ali eksploziva v letih 2000–2009

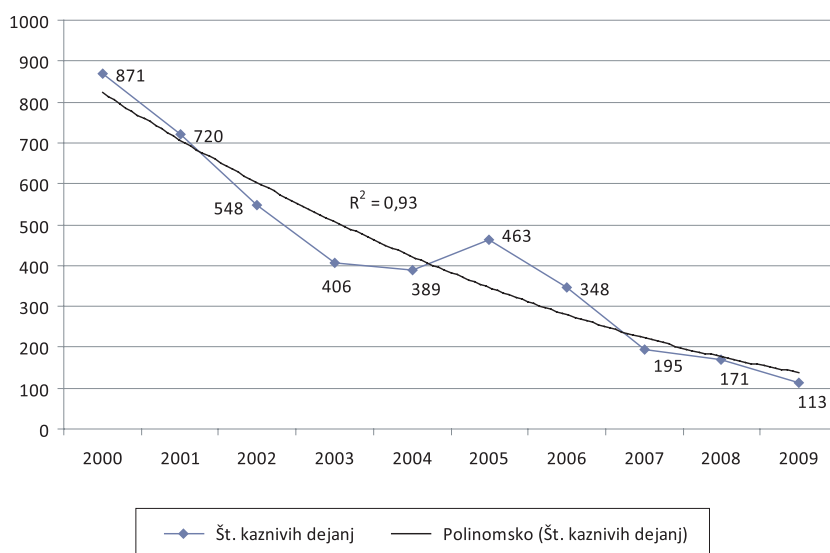
Kaznivih dejanj *prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države* je bilo 113 (171) ali 33,9 odstotka manj, predvsem zaradi preusmeritve poti tihotapljenja ilegalnih migrantov v druge države. Obravnavano je bilo tudi 1 (25) kaznivo dejanje *tihotapstva*.

Število kaznivih dejanj *prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države* je bilo močno povezano z obsegom nedovoljenih migracij, saj se je z upadom nedovoljenih prehodov čez državno mejo, ki so dosegli vrhunec leta 2000, začelo sorazmerno zmanjševati tudi število kaznivih dejanj.¹³

Zloraba prostitucije in trgovina z ljudmi v letih 2008–2009

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj	
	2008	2009
Zloraba prostitucije	5	27
Spravljanje v suženjsko razmerje	3	–
Trgovina z ljudmi	9	1
Skupaj	17	28

Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države v letih 2000–2009

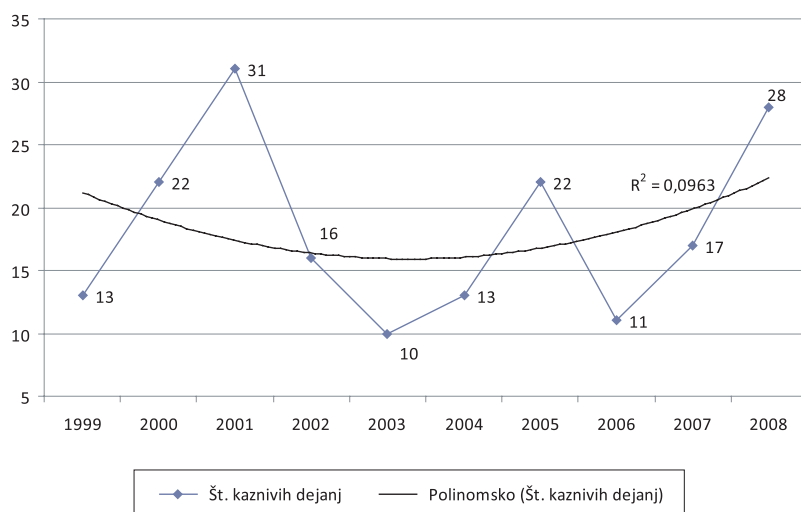

Število kaznivih dejanj *zlorabe prostitucije in trgovine z ljudmi* se je povečalo s 17 na 28, porast pa je posledica večje pripravljenosti žrtev teh kaznivih dejanj za sodelovanje z organi odkrivanja in pregona.

Desetletna primerjava števila kaznivih dejanj *zlorabe prostitucije in trgovine z ljudmi* kaže manjša nihanja med posameznimi leti. Njihovo število je bilo odvisno predvsem od prijav žrtev, na podlagi katerih je policija utemeljevala razloge za sum storitve kaznivih dejanj. Policija je tudi na tem področju vlagala veliko v usposabljanja policistov in sodelovanje z nevladnimi organizacijami, da bi bilo t. i. temno polje čim manjše.

¹³ Policija je leta 2000 evidentirala 35.892 nedovoljenih prehodov čez državno mejo, nato je njihovo število začelo skokovito upadati vse do 824 nedovoljenih prehodov čez državno mejo leta 2009 (MNZ – Policija, 2005: 35, MNZ – Policija, 2010: 42).

Zloraba prostitucije in trgovina z ljudmi v letih 2000–2009

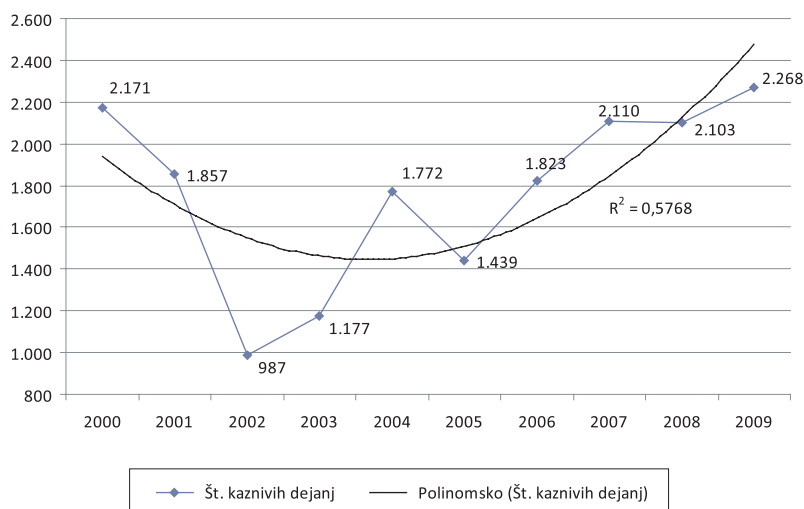

Policija je obravnavala 2268 (2103) ali 7,8 odstotka več kaznivih dejanj *ponarejanja denarja*. Zasegla je 3.400 (4.905) ponaredkov, od tega 3.339 (3.848) ponaredkov evrov. Večina ponaredkov je bila odkritih v poslovnih bankah.

Podatki o številu kaznivih dejanj *ponarejanja denarja* v zadnjem desetletju kažejo upadanje njihovega števila do leta 2002, nato pa njihov ponovni porast, dokler ni v zadnjih treh letih njihovo število doseglo raven izpred desetih let.

Policija je vložila kazenske ovadbe ali poročila v njihovo dopolnitev za 231 (18) tipičnih *korupcijskih kaznivih dejanj*, s katerimi je bilo po oceni policije povzročene za 1,5 (0,2) milijona evrov škode. Do tolikšnega povečanja števila kaznivih dejanj je prišlo zaradi dokončanja nekaterih dolgotrajnejših kriminalističnih preiskav in razkritja serije korupcijskih kaznivih dejanj. Policija je obravnavala tudi 45 (12) kaznivih dejanj s področja gospodarske kriminalitete, ki so vsebovala elemente korupcije (kazniva dejanja zlorabe uradnega pol-

Ponarejanje denarja v letih 2000–2009

ožaja ali uradnih pravic in zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti).

Korupcijska kazniva dejanja v letih 2008–2009

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj	
	2008	2009
Kršitev proste odločitve volivcev	1	–
Nedovoljeno sprejemanje daril	2	2
Nedovoljeno dajanje daril	4	1
Jemanje podkupnine	4	59
Dajanje podkupnine	6	55
Sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje	1	66
Dajanje daril za nezakonito posredovanje	–	48
Skupaj	18	231

Desetletna primerjava števila kaznivih dejanj korupcije v ožjem smislu kaže njihov upad v letih 2004 in 2005 ter 2007 in 2008, nato pa izjemen porast leta 2009. Ker gre za ogromno temno polje, statistični podatki niso toliko odraz družbenih razmer kot pripravljenosti posameznikov in ustanov za prijavljanje teh kaznivih dejanj ter zmožnosti policije, da zbere dovolj dokazov za kazensko ovadbo.

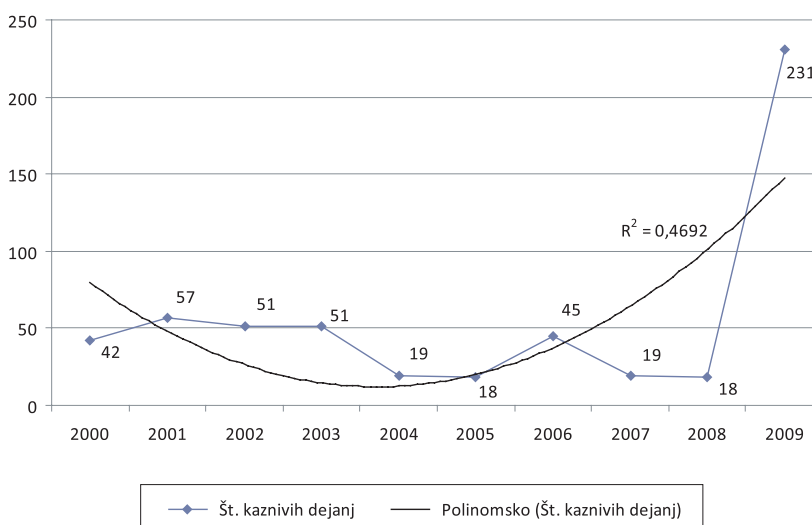
Policija je obravnavala 2 (7) kaznivi dejanji *ugrabitve*, 60 (76) kaznivih dejanj *protipravnega odvzema prostosti*, 3.482 (3.816) kaznivih dejanj *ogrožanja varnosti* in 330 (344) kaznivih dejanj *izsiljevanja*. Zmanjšalo se je tudi število kaznivih dejanj *javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti*, in sicer s 13 na 9.

Druge oblike ogrožanja varnosti v letih 2008–2009

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/upad (v %)
	2008	2009	
Izsiljevanje	344	330	–4,1
Ogrožanje varnosti	3.816	3.482	–8,8
Povzročitev splošne nevarnosti	250	236	–5,6
Ugrabitve	7	2	...
Protipraven odvzem prostosti	76	60	–21,1
Skupaj	4.493	4.110	–8,5

Obravnavala je tudi 2 (1) kaznivi dejanji *terorizma*. Vložila je kazensko ovadbo zoper oboroženega hrvaškega državljana, ki ga je prijela pred nameranim napadom na predsednika vlade, člane pogajalske skupine državnega zbora za določitev meje s Hrvaško ali druge prisotne v stavbi državnega zbora. Zaradi ponovne grožnje z napadi na objekte in infrastrukturo, ki je bila iz Nemčije poslana Mestni občini Ljubljana, je tako kot prejšnje leto vložila kazensko ovadbo zoper še neznanega storilca. Sicer pa je bilo delo policije na področju boja proti terorizmu tako kot v preteklih letih usmerjeno v izmenjavo podatkov s tujimi varnostnimi organi pri preprečevanju in odkrivanju teroristične dejavnosti ter preprečevanje njenega financiranja.

Korupcijska kazniva dejanja v letih 2000–2009

Sklep

Kazniva dejanja, ki jih je obravnavala policija, so naraščala tudi glede na število prebivalcev; od leta 2000 do 2009 se je število kaznivih dejanj na 100.000 prebivalcev povečalo za 877. Vendar gibanje nekaterih t. i. klasičnih kaznivih dejanj, ki niso toliko odvisna od dela policije, sprememb kazenske zakonodaje ali njihovega evidentiranja (na primer umori in uboji, hude in posebno hude telesne poškodbe, spolni delikti, ropi in roparske tatvine ter tatvine motornih vozil), ne kaže na večjo obremenjenost prebivalstva s kriminaliteto. Nasprotno, nekatera od teh kaznivih dejanj so zadnja leta celo upadala.

Literatura in viri

1. Council of Europe (1995): **Draft Model of the European Sourcebook on Criminal Justice Statistics (Version 3)**. Strasbourg: Council of Europe.
2. **European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics** (2006): http://www.europeansourcebook.org/esb3_Full.pdf, 22. 4. 2010.
3. **Eurostat** (2010): <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/crime/data/database>, 22. 4. 2010.
4. Kazenski zakonik (2008). Ljubljana: **Uradni list RS, št. 55/2008**.
5. Lukan, Andrej (2007): Kriminaliteta v letu 2006. Ljubljana: **Revija za kriminalistiko in kriminologijo**, št. 2.

Kazniva dejanja na 100.000 prebivalcev v letih 2000–2009

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Umori in uboji ¹⁴	4	3	4	3	4	3	4	2	1	2
Hude in posebno hude telesne poškodbe	22	21	21	16	17	16	13	14	10	10
Spolni delikti ¹⁵	17	20	22	18	20	17	15	19	15	18
Ropi in roparske tatvine	27	29	26	22	24	26	31	26	24	29
Vlomi	802	783	824	849	1.124	1.011	901	883	734	738
Tatvine motornega vozila	...	35	41	34	35	44	42	41	29	29
Vsa kazniva dejanja	3.398	3.751	3.871	3.839	4.334	4.212	4.494	4.354	4.031	4.275

Na naraščanje skupnega števila kaznivih dejanj sta vplivala predvsem večja občutljivost družbe in njenih ustanov za različne oblike nasilnih in drugih kaznivih ravnanj ter zupanje žrtev in oškodovancev, da bodo s prijavljanjem teh ravnanj zaščiteni pred njimi ali da bodo dosegli moralno in materialno zadoščenje. Porast kaznivih dejanj je bil tudi posledica usmerjenosti policije v odkrivanje gospodarskih, korupcijskih in drugih družbeno nevarnih kaznivih dejanj ter sprememb kazenske zakonodaje, ki je inkriminirala hujše oblike družinskega nasilja, ki jih je policija prej obravnavala zgolj kot prekršek.

6. MNZ – Policija (2002): **Poročilo o delu policije za leto 2001**. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije. <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/lp2001.pdf>, 29. 4. 2010.
7. MNZ – Policija (2004): **Poročilo o delu policije za leto 2003**. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije. <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/lp2003.pdf>, 29. 4. 2010.
8. MNZ – Policija (2005): **Poročilo o delu policije za leto 2004**. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije. <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/lp2005.pdf>, 22. 4. 2010.
9. MNZ – Policija (2006): **Poročilo o delu policije za leto 2005**. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije. <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/lp2005.pdf>, 29. 4. 2010.
10. MNZ – Policija (2008): **Poročilo o delu policije za leto 2007**. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije. <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2007.pdf>, 29. 4. 2010.
11. MNZ – Policija (2010): **Poročilo o delu policije za leto 2009**. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije. <http://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2009.pdf>, 22. 4. 2010.
12. Statistični urad Republike Slovenije (2006): **Pomembnejši statistični podatki o Sloveniji**, št. 1. http://www.stat.si/doc/pub/psp_1-2006.pdf, 22. 4. 2010.

¹⁴ Kazniva dejanja umora in uboja.

¹⁵ Kazniva dejanja posilstva, spolnega nasilja, kršitve spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja in spolnega napada na osebo, mlajšo od petnajst let.

13. Statistični urad Republike Slovenije (2010): **Pomembnejši statistični podatki o Sloveniji**, št. 3. <http://www.stat.si/doc/pub/PSP/00-PS-912-1003.pdf>, 22. 4. 2010.
14. Tavares, Cynthia, Thomas Geoffrey (2009): **Crime and Criminal Justice. Statistics in Focus**, št. 36. http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-09-036/EN/KS-SF-09-036-EN.PDF, 22. 4. 2010.
15. Zakon o kazenskem postopku (2006). Ljubljana: **Uradni list RS**, št. **8/2006**. <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=20068&stevilka=296>, 22. 4. 2010.

Crime in Slovenia in 2009

Andrej Lukan, M. A. in Social Sciences, Chief of Sector for Crime Analysis, General Police Administration, Ministry of the Interior, Štefanova 2, 1000 Ljubljana, Slovenia

Tadeja Kolenc, B.A. in Sociology, Senior Police Inspector, Sector for Crime Analysis, General Police Administration, Ministry of the Interior, Štefanova 2, 1000 Ljubljana, Slovenia

The article presents data on crime dealt with by the Slovene police. In 2009, the police forwarded criminal complaints and reports supplementing criminal complaints to state prosecutors in relation to 87,465 criminal offences, which is 6.8% more than in 2008. The share of solved crimes rose from 45.1% to 48.3%. The increase of criminal offences and their clearance rate have been most affected by a rise in criminal offences against marriage, family and youth. In the framework of general crime, a slight increase was noted in the proportion of sexual offences, while the number of crimes against life and limb, and against property remained at the same level as the year before. The same applies to juvenile delinquency. The extent of economic crime has grown, as has the proportion of offences by organised crime. A substantial rise in crimes of corruption and the abuse of illicit drugs was also noted in 2009, while the number of computer related criminal offences and offences of prohibited crossing of the state border or territory decreased significantly.

A ten-year comparison indicates a rise in the number of criminal offences until 2006, then the number began to level off but again began to rise in 2009. The number of criminal offences against life and limb has not changed much. The number of more serious criminal offences, such as murder, manslaughter, particularly serious aggravated assaults and aggravated assaults has been slightly falling in this period, but not continually, while the proportion of sexual offences has oscillated. Criminal offences against marriage, family and youth had already begun to increase before the legislative amendments in 2008. Among criminal offences against property, which represent approximately two thirds of crime, an increase of less serious forms of thefts and some other minor property offences was noted, while the number of more serious criminal offences against property has not significantly changed. The extent of juvenile crime diminished in 2009 more than twofold in comparison to the period ten years ago. The number of criminal offences of economic and organised crime was subject to greater or lesser oscillation during this period.

Key words: crime, crime statistics, criminal offences, suspects, police, police activities, Slovenia

UDC: 343.3/.7 (497.4) »2009«